

EN FITA (Domènec Fita i Molat)

Dir que **en FITA és indestruable de la seva obra**, per a mi, no és un joc de paraules més o menys infeliç, sinó el producte d'una llarga –d'anys– reflexió. Per a copsar aquesta **identitat** de l'obra d'en FITA no m'ha pas estat suficient conèixer la seva diversificada i nombrosíssima producció. M'ha calgut –llarga, pacient i reiteradament– acudir a ell. Abans d'això –del diàleg i la comunicació– veia i sentia el seu producte com a mesuradament extens i important, però també inconnex i a voltes inexplicable.

Mal educats i condicionats –com estem– a un estanc art acadèmic, comercial i **"oficial"**, d'una plàstica definida, tecnificat i especialitzat fins els extrems més recalcitrants, l'art d'en FITA és certament i aparentment de difícil encasellament.

Com qualificar, "catalogar", en FITA ? És escultor, pintor, dibuixant, ceramista, grafista... ? Si hem d'emprar-nos de la nomenclatura clàssica, acadèmica, comercial o oficial, és totes aquestes coses alhora en igualtat de condicions, cosa que –a totes llums– resulta abusiu. Cal en definitiva, recolzar-nos en l'imprecís qualificatiu d'artista o –millor– exercidor, d'art, per identificar-lo. Però aquesta seria una aproximació massa elemental, immediata o simplista, superficial i –potser– falsa.

Si coneixeu en FITA (la qual cosa resulta –com tot– un problema de temps, de dedicació i de participació) se us va imposant, descobrint una inhabitual coherència i unitat. Inicialment et crida l'atenció, després ja esdevé una evidència. I et preguntes –per inaudit– i ¿quin és l'eix que emmotlla aquesta solidesa? Jo –ara– crec que l'esmentada i evident solidesa són no més que una conseqüència existencial: l'acceptació constantment mantinguda integrada i metabolitzada, de la seva pròpia condició. Malgrat que aquesta –utilitzant la seva pròpia terminologia– sigui (en determinats moments i àmplies circumstàncies, inclús col·lectives) ben **fotuda**.

Aquesta coherència, solidesa o duresa d'en FITA, el seu immediat primitivisme, troben la seva plasmació en la **tenacitat artesana** que aporta a les seves obres. Emparentat i continuador –quasi identificat– amb el ser i actitud hipotètics que sempre hem endevinat o suposat en el primitiu –quaternari– homo-neandertal, dotat de l'ofici i art magdalenian, en FITA –a l'igual que ell i de forma gens formulada– raspa, destrueix i colpeja els materials que casual o pretesament troba al seu davant; les formes, la bellesa i el testimoni sorgeixen d'aquesta ascètica i lliure operació; el relleu, el color, les ombres, les expressions o els continguts, es configuren en una **operació manual**, aparentment ruda i poc elaborada, adquirint tot el seu sentit plàstic i a voltes simbòlic, màgic o religiós, tant se val. Per en FITA l'art és una necessitat. La seva necessitat. Ell s'expressa i és en aquesta

realització. Un art diversificat, que té totes les característiques d'**un ofici**, una **forma-de-estar-en-el-món**.

Paradoxalment al costat d'aquesta sòlida duresa et sorprèn la simultània i matisada delicadesa d'en FITA i el seu producte. Una síntesi inhabitual que tant en els seus dibuixos o escultures, com en el tracte amb ell podreu constantment copsar. Molt més enllà dels altres ingredients de la seva identitat, molt més profundament, és l'exemplar rar de "homo esteticus" el seu més radical constituent. La conjunció, aparentment excloent, entre duresa i delicadesa, s'integren en ell en aquesta necessitat **ascètica** i **estètica** que ha esdevingut la seva realitat personal i la seva obra.

* * *

S'han cremat ja unes etapes en el llarg i lent deambular d'en FITA. Xal ara –i és possible— accedir a una visió de conjunt de la seva extensa i "**abundosa**" producció. Avui se'ns ofereix sols una mostra retrospectiva i necessàriament reduïda del seu plasmar-se i copsar la realitat en el dibuix. És sols un inici d'aproximació. Però tal volta és amb el dibuix com més immediatament podrem accedir al cabal intimista de la identitat d'en FITA. Agrupats els dibuixos en grans papers, correlatives a la seva biografia i circumstància, retrobem sempre –malgrat tècniques o pràctiques artesanal diferents—, el mateix **infant madur** que a l'any 1932 a la "Casa d'Assistència i Ensenyament", en temps de la Generalitat de Catalunya, comença –als 5 anys d'edat— "el joc fabulós, ple de vida i alegria" de l'ensenyança Montessori. Tinc la plena impressió que aquest **actual** infant madur, encara continua el joc i l'empenta d'aquell principi. La fidelitat a aquesta infantesa i a la circumstància històrica que l'emmotlla, permet d'identificar encara els ingenus dibuixos d'aquell temps, de quan tot ell –i la circumstància— era un impuls de vida i una direcció. El que no m'explico és com no hem aconseguit –així la circumstància— destruir-lo.

JOAQUIM JUBERT GRUART

Del catàleg de l'exposició antològica de dibuix de Domènec Fita. Girona, 1975

